

Ölen aýalyň metrikasy / romandan bölek

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Romanlar, Sözler

написано kitapcy | 24 январа, 2025

Ölen aýalyň metrikasy / romandan bölek

GÜZIDE SABRI: ÖLMÜŞ BİR KADININ EVRAK-I METRUKESI

Usta yazar ve şairlerin eserlerinden küçük alıntılara yer verdiğimiz “Edebiyat Hayatından Hatırlamalar” köşesi bu hafta Güzide Sabri ile devam ediyor.

Güzide Sabri 1883'te İstanbul'da doğdu. Adliye Nezareti memurlarından Salih Reşat Bey ile Nigâr Hanım'ın kızıdır. Özel öğrenim gördü. Babasının önce Sivas'a ardından Tokat'a sürülmesi yazarı derinden etkiledi. Küçük yaşta Beyoğlu birinci noteri Ahmet Sabri Aygün'le evlendi. 16 yaşındayken kaleme aldığı, yakın bir arkadaşının ölümünü anlatan Münevver adlı ilk romanı, 1899'da Hanımlara Mahsus Gazete'de tefrika edildi, 1901'de kitap olarak yayımlandı. Bazı yazı ve şiirlerini “Güzide Osman” ve “Güzide” müstearlarıyla neşretti. Yazar, esas ününü ilk baskısı 1905'te yapılan ve ilerleyen yıllarda defalarca basılan Ölmüş Bir Kadının Evrak-ı Metrukesi adlı romanıyla kazandı. Ölmüş Bir Kadının Evrak-ı Metrukesi, dönemin karasevda romanlarının özelliklerini yansıtan bir roman olarak ön plana çıktı. Geniş bir okur kitlesi tarafından sevilen roman 1961 ve 1971'de iki kez sinemaya aktarıldı ve Ermenice'ye çevrildi.

Yaban Gülü (1920), Nedret (1923), Hüsrân (1928), Hicran Gecesi (1937), Necla (1941), Mazinin Sesi (1944) romanlarını yazan Güzide Sabri hikâyelerini Gecenin Esrarı (1934) adıyla kitaplaştırdı. Romantik duyarlılıkla kaleme aldığı sekiz romanıyla döneminin çok okunan yazarlarından olan yazar, 1946 yılında Giresun'da hayata veda etti.

Güzide Sabri'nin, Can Yayınları tarafından okurla buluşturulan, Ölmüş Bir Kadının Evrak-ı Metrukesi romanından

kısa bölümleri paylaşıyoruz.

- ÖLMÜŞ BİR KADININ EVRAK-I METRUKESİ

İlkkanunun soğuk ve karlı bir gecesi. İki senedir görmediğim candan bir arkadaşımın evinde misafirdim. Dışarıda sert bir rüzgâr esiyor, karla karışık yağan yağmur, pencerenin camlarını kamçılıyordu. Sobanın neşeli sıcaklığı odanın sakın havasına yayılırken dışarıda dalların çıkardığı uğultu, asap üzerinde vakit vakit sarsıcı tesirler yapıyordu.

Arkadaşım Suat, Mısır'dan döneli yirmi gün kadar olmuştu. Teyzezadesi Fikret'in ölümü ona büyük acı olmuş, zavallı Fikret'in öksüz bıraktığı yavrusunu alarak bir müddet olsun İstanbul'dan ayrılmak mecburiyetinde kalmıştı.

Nedret; bu annesiz kız, Suat'a her an dertlerini hatırlatan minimini bahtsız evlat, Fikret'in bıraktığı tek ve aziz bir hatıraydı.

Ben biraz ötede, halının üstünde oynayan bu çocuğa bakıyor fakat kalbindeki yaranın henüz iyileşmediği bir zamanda Suat'a onun hakkında bir şey sorup da yarasını kanatmak istemiyordum. Suat küçükten beri arkadaşımdı. Çocukluk ve genç kızlık çağımız beraber geçmişti. Sonra hayat bizi başka yollara ayırdı... Bize çok uzun gelen ayrı geçirdiğimiz iki yıldan sonraki bu ilk gece, kıymetli bir kavuşma gecemiz olmuştu.

Keyifli çıtırtılarla yanan sobanın karşısında çaylarımızı içerken arkada kalan yılların biriktirdiği hadiseleri birbirimize anlatmak için söze nereden başlamak lazım geldiğini tayine çalışıyorduk.

Suat bu akşam bana neşeli görünmeye çalışıyordu. Fakat kıvrırcık saçlı, iri siyah gözlü Nedret'e ara sıra dalan bakışlarına derin bir mealin çöktüğünü seziyordum.

Dışarıda fırtına devam ediyor, hırçın rüzgâr ortalığı altüst ediyor, artık tamamen kar yağıyordu, ikimiz de susmuş, ağır ve üzüntülü bir hava odayı kaplamıştı. İstırabı çehresinde açıkça okunan Suat, "Ne korkunç bir gece değil mi?" dedi ve ilave etti: "Bu rüzgâr, bu derin uğultular yapan fırtına, bana geride kalan günlerin facialı bir gecesini hatırlatıyor."

Ben hemen:

“Suat kardeşim, akşamdan beri senin ne kadar kederli olduğunu hissetmiyor değilim. Fakat sen bana neşeli görünmeye gayret ettikçe ben de acılarını tazelememek için susmakta kendimi zorluyor, ağzımı açmaya cesaret edemiyorum.”

Suat sözümü keserek, “Affet beni,” dedi. “Bu kıymetli gecemizi böyle kederli sözlerle ziyan etmeyelim. Ne kadar zaman oldu ki seninle böyle baş başa kalmamıştık hiç.”

“Ne zararı var, biz iki kardeş değil miyiz? Birbirimizin derdine öbürümüz ortak olmaktan haz ve teselli duyar. Onun için konuşacaklarımız arasına Fikret’in hatıraları da karışsın. Gençken ölen bu talihsiz kızın başından geçenleri bana da anlat. Biliyorsun ki ben o vakitlerde İstanbul’da değildim. Anadolu’nun bir köşesinde menfi bulunan babamla beraberdim.”

Suat kolları arasında uyumakta olan Nedret’i yatırmaya kalkarken bana, “Fikret’i her zaman anmak benim için bir tesellidir fakat bu gece kalsın, başka bir gün sana bunu uzun uzun anlatırım,” dedi.

“Bunu senden bilhassa bu gece için rica ediyorum.”

Suat, Nedret’i yatırdı, sobaya birkaç odun daha attı. Saat on olmuştu. Koltuklarımızı sobaya yaklaştırdık.

Arkadaşım derin bir göğüs geçirdikten sonra, “Madem ki istiyorsun, anlatırım. Şüphesiz Fikret’in ruhu da bu gece bizimle beraberdir,” dedi.

Suat söze başladı:

“Fikret, dünyaya bahtsız gelmiş, Nedret gibi dudakları anne demeye doymamış, ana kucağından mahrum kalmıştı. Büyükannem, ölmüş kızının yadigârı olmak üzere bu çocuğu sıcak göğsünün şefkatiyle ısıtıp beslemişti. Zavallı anneannem, kalbinin bütün zehirlerini, gözyaşlarını ondan saklamış, Fikret’i şen bir hayat içinde büyütmeye çalışmıştı. İşte, anasını çok küçükken kaybeden Fikret, derin bir sevgi ve geniş bir geçim içinde büyüdü. Babası terbiye ve tahsiline çok dikkat ediyordu.

Eniştem karısının ölümünden sonra çok zaman anneannemi bırakmadı ve beraber yaşadılar. Fikret de büyük bir heves ve

neşeyle kitaplarına ve hocalarına bağlandı. Bütün zevki çalışmakta buluyordu. Onun devamlı çalışması, terbiyesindeki asalet, hocalarını memnun ediyor, babası da bundan büyük bir haz ve gurur duyuyordu. Bunun neticesi olarak kızına altın bir kalemle zarif bir yazıhane (yazı masası) hediye etmişti.

Fikret'in musikiye de çok istidadı vardı. Piyanoda az zamanda gösterdiği maharet ve muvaffakiyet, hocalarının takdirlerini kendi üzerine çekiyordu. Bu kızda müstesna bir ruh ve fikir terbiyesi vardı. Nezaketi ve tevazusu onu herkese sevdireyor, onunla görüşenler, karşısında saygı duymaktan kendini alamıyordu."

(...)

Bu sıralarda Fikret'in sıhhati bozulmaya başlamıştı. Günden güne soluyor, gözlerinin ferisi sönüyor, göğsünün sol tarafında bir sızı hissediliyordu.

(...)

Zavallı kız, göğsünün sol tarafında hafif bir ağrı hissediyor, akşamüstü hafif nöbetler yapıyordu. Getirdiğimiz bir-iki doktordan pek fayda göremedi. Gitgide yataktan kalkamayacak kadar mustarip bir hal alıyordu. Nihayet zevcimin tavassutuyla tanınmış bir doktoru getirmeye karar verdik. Haber gönderdikten sonra epeyce bekledik.

Nihayet akşamüzeri, Nejat adındaki bu doktor geldi. Hepimizin endişesi, yüzlerden iyice anlaşılıyordu. Uzun bir muayeneden sonra epeyce düşündü, iki-üç reçete yazdı, halimizden çok merak içinde olduğumuzu anladı, beraber dışarı çıktık. Tatlı ve teselli veren bir sesle, 'Emin olunuz, şimdilik tehlike yok,' dedi. 'Kalbi ve göğsü çok zayıf. Mutlak bir istirahat lazımdır. Çok bakılmak ve dikkat edilmek isteyen bir hastalık. Ben bir hafta sonra tekrar gelir, görürüm. Fazla gıda veriniz, yorgunluk ve heyecan, bu hastalığın en büyük düşmanıdır.'

Doktorun yanından ayrılıp odaya girdiğim vakit Fikret, dikkatle yüzüme baktıktan sonra güldü ve, 'Doktor seni meraklıydı galiba?' dedi.

Mümkün olduğu kadar teminat verdim. Sözlerime inanmış gibi göründü. Doktor, Yakacık'a doğru uzanan sahil boyunda hastayı bulundurmalarını söyledi. Hemen Erenköyü'nde tuttuğumuz bir

köşke Fikret'i naklettik. Az zaman sonra sıhhatinden bir iyilik görölmeye başladı. Hastanın yüzüne renk geliyor, neşesi başlıyor. Sabahleyin bahçenin pembe, sarı, beyaz gülleri arasında ağır ağır dolaşıyor, kahvaltısını mor leylakların gölgeleri altında ediyor, bahar ona yeni bir hayat veriyordu. Doktor her hafta geliyor, çok vakit onu bahçenin çiçekleri arasında güler çehresiyle görünce memnun oluyor ve her gelişte sıhhatini daha farklı buluyordu. Her vakit birçok tavsiyelerde bulunurken Fikret'in hülya dolu gözleri doktora dalarak dinler gibi görünüyor, dudaklarında hafif, tatlı gülüşler dolaşıyor, bazen çehresine güzel bir pembelik yayılıyor, bazen de uslu bir çocuk masumiyetiyle derin bir tevekkül içinde onu tasdik ediyordu.

Doktor sevimli ve zeki bir adamdı. Esmer ve solgun yüzüne yakışan nefti gözlerinde çekici ve ateşli bir kuvvet vardı. Sesi hazin ve tatlı bir ahenkle kalbe doğru akıyordu. Onu ilk gördüğüm vakit, tehlikeli bir insan olduğunu anlamıştım. Fakat bu tehlike yavaş yavaş zavallı hasta kızın kalbine bir ok gibi giriyordu."

(Sayfa: 15-22)

Hekâyalar